

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

3.1 แผนการดำเนินการและวิธีการศึกษา

การประมาณค่าสภาพการค้าชายแดนและปัญหาการลักลอบนำเข้าสินค้าและการป้องกันและปราบปรามของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนเฉพาะในจังหวัดตาก โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติทางด้านการค้าและการจับกุมสินค้าลักลอบนำเข้าด่านศุลกากรในพื้นที่จังหวัดตากโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling

การศึกษาวิจัยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้วางแนวทางการศึกษาโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จากกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ได้จากการค้นคว้างานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องมาทำการศึกษาและวิเคราะห์ดังนี้

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาจะแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนหรือตัวแทนทางการค้าด้านจังหวัดตาก มีกลุ่มประชากร จำนวน 188 คน (จากการสำรวจของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดตากและด่านศุลกากรแม่สอด, 2549) และกลุ่มตัวอย่างที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก กลุ่มจำนวนประชากร จำนวน 162 คน (ดังแสดงในตารางที่ 8) เพื่อให้ข้อมูลเป็นตัวแทนของกลุ่มประชากรมีความเหมาะสมและถูกต้องในทางสถิติ โดยกลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มโดยอาศัยสัดส่วนตามวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและสูตรของ ยามาเน (Yamane, 1970: 725) ที่กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5 % ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด โดยใช้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทนจำนวนตัวอย่าง

N แทนจำนวนอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่/ผู้ประกอบการทั้งหมด

e แทนความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5 %

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 กลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการค้าชายแดนหรือตัวแทนทางการค้าในเขตพื้นที่
จังหวัดตาก

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{188}{1 + (188)(0.05)^2}$$

$$= 128$$

ดังนั้นจะได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 128 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน
จังหวัดตาก

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{162}{1 + (162)(0.05)^2}$$

$$= 115$$

ดังนั้นจะได้จำนวนตัวอย่างทั้งหมด 115 คน

ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยแบ่งตามหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนตาม
ข้อมูลอัตราค่าจ้างของเจ้าหน้าที่ของภาครัฐทั้งหมดดังตารางและทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน
(Proportional Allocation) เมื่อกำหนดให้หน่วยงาน/หน่วยธุรกิจเป็นชั้นภูมิโดยใช้

$$n_h = \frac{N_h \times n}{N}$$

เมื่อ n_h แทนจำนวนตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่ได้ในแต่ละหน่วยงานภาครัฐที่
เกี่ยวข้อง

N_h แทนจำนวนอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานภาครัฐที่
เกี่ยวข้อง

เกี่ยวข้อง

n แทนจำนวนตัวอย่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

N แทนจำนวนประชากรของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

ตารางที่ 3.1 แสดงอัตรากำลังและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน จังหวัดตาก

หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน จังหวัดตาก	อัตรากำลัง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
เจ้าหน้าที่ประจำด่านศุลกากรแม่สอด	45	32
เจ้าหน้าที่ประจำด่านศุลกากรภาคที่ 3	4	3
ทหาร(จกร. 4)	40	28
ตำรวจ	40	28
ฝ่ายปกครอง (อำเภอแม่สอด)	5	4
สำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก	7	5
ด่านตรวจพืช	2	1
ด่านกักสัตว์	7	5
ด่านตรวจสัตว์น้ำ	6	4
สำนักงานประสานชายแดนไทย-พม่า	5	4
เจ้าหน้าที่ด้านอาหารและยา(กระทรวงสาธารณสุข)	1	1
รวม	162	115

ที่มา: จากการคำนวณ

3.1.2 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ศึกษาลักษณะ โครงสร้างและรูปแบบของการค้าชายแดนที่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากรหรือชำระอากร โดยไม่ถูกต้อง ปัญหาและอุปสรรคของภาครัฐในการป้องกันและปราบปรามสินค้าลักลอบนำเข้าจังหวัดตาก โดยศึกษาและวิเคราะห์จากข้อมูล ดังนี้

1) ข้อมูลปฐมภูมิ

ในการศึกษาจะใช้การเลือกตัวอย่างแบบกลุ่มหรือพื้นที่ สำหรับการออกแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลปฐมภูมิ โดยลักษณะการออกแบบสอบถามใช้เพื่อทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการออกแบบสอบถามผู้ประกอบการค้าชายแดนหรือตัวแทนทางการค้าหรือผู้ประกอบการทางการค้า และเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนในพื้นที่จังหวัดตาก โดยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาของแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุดดังนี้

แบบสอบถามแบบชุดที่ 1 ใช้เพื่อทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการค้าชายแดนและตัวแทนทางการค้า ในพื้นที่จังหวัดตาก โดยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาออกเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของการประกอบธุรกิจการค้าชายแดน

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคการค้าชายแดน

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับมาตรการของภาครัฐและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กับระบบการค้าชายแดน

แบบสอบถามแบบชุดที่ 2 ใช้เพื่อทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดน ในพื้นที่จังหวัดตาก โดยได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาออกเป็น

ส่วนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับลักษณะของเจ้าหน้าที่และความรับผิดชอบ

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการค้าชายแดน

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับมาตรการและนโยบายของภาครัฐกับระบบการค้า

ชายแดน

วิธีการใช้แบบสอบถามเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการศึกษา ซึ่งใช้การออกแบบสอบถามทั่วไป และการออกแบบสอบถามพร้อมการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก (In-depth Interview) นอกจากนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวข้างต้นยังใช้การสำรวจทางกายภาพโดยวิธีการสังเกตการณ์ประกอบ

2) ข้อมูลทุติยภูมิ

การเก็บรวบรวมจากสถิติทางการค้า รายงานสรุปสถานะการค้าชายแดนประจำปีของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดตาก ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สถิติผลการจับกุมสินค้าลักลอบนำเข้าจากด่านศุลกากรในจังหวัดตาก ข้อมูลและนโยบายการป้องกันและปราบปรามสินค้าลักลอบนำเข้าของกรมศุลกากรและภาครัฐ และงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์ด้วยไมโครคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ Version 14 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) นำเสนอข้อมูลลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในรูปของตารางแจกแจงความถี่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างกับปัญหาการลักลอบนำสินค้าเข้าและการป้องและปราบปรามของภาครัฐ โดยใช้สถิติ Chi-square ภายใต้ข้อสมมติฐานดังนี้

1. สภาพภูมิประเทศและช่องทางการขนส่งสินค้าที่ส่งผลให้เกิดการลักลอบนำเข้าสินค้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากรเป็นอย่างมาก
2. การเข้มงวดของนโยบายภาครัฐส่งผลต่อการเกิดการลักลอบนำเข้าสินค้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร
3. ความสัมพันธ์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนมีผลต่อการเกิดการลักลอบนำเข้าสินค้าโดยไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกจะใช้มาตรวัดของ Likert (Likert Scale) โดยมี 5 ระดับ คือ สำคัญมากที่สุด สำคัญมาก สำคัญน้อย สำคัญน้อยที่สุด และ ไม่สำคัญ

ระดับความสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพล	คะแนน
สำคัญมากที่สุด	5
สำคัญมาก	4
สำคัญน้อย	3
สำคัญน้อยที่สุด	2
ไม่สำคัญ	1

การกำหนดคะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยการกำหนดคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	จัดอยู่ในระดับ	ไม่สำคัญ
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	จัดอยู่ในระดับ	สำคัญน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	จัดอยู่ในระดับ	สำคัญน้อย
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	จัดอยู่ในระดับ	สำคัญมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	จัดอยู่ในระดับ	สำคัญมากที่สุด